

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tal-25 ta' Ottubru, 2013

Appell Civili Numru. 324/2009/1

Giovanna ahjar maghrufa bhala Jane Bianco

v.

Carmelo Bianco

Preliminari

1. Dan huwa appell incidental maghmula mill-attrici fir-risposta taghha ghall-appell principali interpost mill-konvenut, liema appell principali gie dikjarat dezert fl-udjenza tat-8 ta' April 2013.

2. L-attrici qed tappella mis-sentenza moghtija mill-Qorti Civili [Sezzjoni Familja] fit-12 ta' Ottubru 2012, u precizament minn dik il-parti fejn l-ewwel Qorti ordnat il-bejgh tal-fond matrimonjali, u ffissat il-*quantum* tal-manteniment somministrat lilha ghalha, u ghat-tifla taghhom Maria Bianco li ghalkemm illum maggorenni tikkwalifika ghal manteniment fit-termini tal-Artikolu 3[B][2][a] tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

3. Il-partijiet mid-decizjoni tal-ewwel Qorti, li huma rilevanti ghall-appell odjern huma s-segwenti:

“ - - Omississ - -

“[4] Tilqa' t-talba u tikkundanna lill-intimat ihallas is-somma ta' €300 kull erba' gimghat bhala manteniment ghar-rikorrenti martu, kif ukoll is-somma ta' €150 kull erba' gimghat ghall-bint Maria Bianco, u dan limitatament sakemm l-istess bint tkun ghadha qieghda tistudja fuq bazi full-time u sa massimu tal-eta' ta' 23 sena.

“ - - Omississ - -

“[6][i] Tordna li d-dar matrimonjali, u cioe' l-fond 'St.Anne' fi Triq Wied il-Ghajn Zabbar flimkien mal-ghamara kollha li tinsab fl-istess dar kif ukoll il-garaxx jinbighu fis-suq miftuh b' dan illi r-rikavat jinqasam ugwalmart bejn il-partijiet;

“ - - Omississ - -

“[7] Tilqa' s-seba talba fil-konfront tar-rikorrenti limitatamnt ghal zmien massimu ta' sentejn jew sakemm tinbigh id-dar matrimonjali fis-suq miftuh skond liema eventualita' ssehh l-ewwel;”

L-Appell

4. Permezz tal-appell taghha l-attrici qeghda titlob li s-sentenza appellata tigi revokata f'dik il-parti fejn ordnat il-bejgh tal-dar bil-garaxx adjacenti u tal-ghamara li hemm fiha, u minflok, jigi ordnat li dawn il-fondi jibqghu in komunjoni u ma jinbieghux, u li l-attrici u bint il-partijiet

jibqghu jghixu u jabitaw u juzaw l-istess fondi minghajr limitazzjoni ta' zmien u minghajr l-ebda kundizzjoni ohra, bl-eskluzjoni u zgumbrament tal-konvenut. L-attrici talbet ukoll ir-revoka ta' dik il-parti tas-sentenza relattiva ghall-*quantum* tal-manteniment ordnat, kemm ghaliha kif ukoll ghat-tifla, u minflok, il-konvenut jigi ordnat ihallas manteniment li huwa akbar u aktar gust minn dak stabbilit mill-ewwel Qorti.

5. Ghalhekk l-appell tal-attrici jikkonsisti f'zewg aggravji: dak relattiv ghal bejgh tad-dar konjugali, u dak relattiv ghall-manteniment.

L-ewwel aggravju

6. Dan hu fis-sens li l-ordni tal-bejgh tal-imsemmija dar u l-awtorizzazzjoni li l-attrici, flimkien ma' bintha, tibqa' tghix fid-dar konjugali ghal zmien massimu ta' sentejn jew sakemm tinbiegh id-dar, ser tohloq *hardship* ingust lill-attrici u lil bintha, ghax ma jkunx possibbli li bir-rikavat illi hija tircievi mill-bejgh tad-dar konjugali li tixtri post decenti fejn tkun tista' toqghod. Tghid:

“B'dawn il-misuri l-appellant li huwa l-parti hatja ghat-tkissir taz-zwieg ikun ha proprju dak li ried, u cioe' somma flus biex iberbaqaha fix-xalar u hajja bla qies. Mentri l-patrimonju tal-esponenti jispicca bix-xejn, ghaliex il-flus li tircievi mill-bejgh jispiccaw fi ftit zmien fi hlasijiet ta' kera. Huwa ghalhekk li l-ligi tipproteggi lil parti leza f' cirkostanzi bhal dawn. Il-parti leza ghandha tibqa' tgawdi l-uzu u l-abitazzjoni tal-fond konjugali. L-appellant jaqla flus bizzejjed biex imantni lil martu, u ghandu jibqaghlu flus biex ihallas il-kera f' post li jikri.”

7. Fis-sentenza appellata l-ewwel Qorti ghamlet is-segwenti osservazzjonijiet fir-rigward:

“Il-Qorti, minkejja li ssib lill-intimat hati ghat-tifrik taz-zwieg, ma thossx li jkun ekwu u gust li ccahdu mill-proprjeta' tieghu stess u minn sehemu mid-dar matrimojali u l-garaxx ghal zmien indefenit b' mod li allura ma jkunx jista' qatt igawdi dak is-sehem. Il-Qorti ma thoss li huwa gust li l-intimat jigi privat mit-tgawdija ta' dak li huwa

tieghu bil-ligi. Fid-dawl ta' dan kollu, il-Qorti thoss li huwa gust u ekwu li d-dar matrimonjali flimkien mal-garaxx jinbieghu fis-suq miftuh flimkien mal-ghamara li tinsab fl-istess dar, b' dan illi r-rikavat jinqasam b' mod ugwali bejn il-partijiet.

“ - - Omississ - -

“Il-Qorti taghmel referenza ghal dak citat aktar ‘il fuq u cioe’ ghall-applikazzjoni tal-Artikolu 48 et seq fil-konfront tal-intimat kif ukoll ghall-fatt li l-intimat irrenda ruhu hati ta' vjolenza fil-konfront ta' martu [u] ir-rikorrenti tkun awtorizzata tibqa' tabita fid-dar konjugali ad esklużjoni tal-intimat...”

8. Din il-Qorti tikkondividi l-hsieb tal-ewwel Qorti fis-sens li, peress li giet pronunzjata s-separazzjoni personali, u giet xjolta l-komunjoni tal-akkwisti, kull parti ghandha tiehu dak li jispetta lilha skont il-ligi, Ghalhekk, anke l-konvenut, galdarba ma hemmx lok ghall-applikazzjoni tal-Artikolu 48[1][c] Kap. 16, ghalkemm hati tas-separazzjoni, ghandu jiehu s-sehem tieghu skont il-ligi mill-proprjeta` in komuni bejn il-partijiet, *multo magis* meta l-fond u l-garaxx gew akkwistati minnhom qabel iz-zwieg.

9. L-Artikolu 55A m'ghandux jigi applikat b'mod li jservi sabiex parti tibqa' privata ndefinittivament minn dak li jispetta lilha skont il-ligi, partikolarment fil-kaz inkwistjoni meta d-dar u l-garaxx huma l-unici assi ta' sustanza li ghandhom il-partijiet. Inoltre, it-tifla m'ghadhiex minorenni, u ghalhekk mhux il-kaz ta' minuri li ser issofri pregudizzju bil-bdil tar-residenza.

10. Min-naha l-ohra pero`, f'kazijiet bhal dak in dizamina fejn il-htija tal-firda tkun tirisjedi unikament fuq parti wahda, hemm lok ghall-applikazzjoni tal-Artikolu 55A b'mod ristrett ghal dak li hu t-tul ta' perjodu li fih il-parti tkun tista' tabita ad esklużjoni tal-parti l-ohra. F'dan il-kaz, l-ewwel Qorti, wara li hadet in konsiderazzjoni l-htija unika tal-konvenut ghal firda, ppreffigiet terminu massimu ta' sentejn. Din il-Qorti thoss li jkun gust li dan il-perjodu jizdied ghal erba' (4) snin, fis-sens li l-attrici u bint il-

partijiet ikollhom dritt li jabitaw fil-fond konjugali, inkluz l-uzu tal-garaxx, ad esklużjoni tal-konvenut għall-perjodu ta' massimu ta' erba' snin, wara liema perjodu l-fond jinbiegh bl-għamara li hemm fih u r-rikavat jigi maqsum ugwalment bejn il-partijiet.

11. Illi rigward l-ilment tal-attrici li bis-sehem tagħha mir-rikavat mhux ser ikollha flus bizzejjed biex tixtri post iehor, u li konsegwentement bilfors ikollha tikri residenza, din il-Qorti tosserva li din l-allegazzjoni mhijiex sostnuta mill-provi. Mill-atti jirrizulta biss li fis-sena 1981 il-partijiet kienu xtraw il-fond bil-prezz ta' sitt elef Liri Maltin (Lm6,000) illum tlettax-il elf, disa' mija u tmenin Euro (€13,980), u ma tirrizulta ebda stima ohra ta' dawn il-fondi. Għalhekk, tenut kont tal-fatt li llum 'il gurnata u cioe` tnejn u tletin (32) sena wara l-kuntratt, il-valur tal-proprijeta` tal-partijiet, zgur li awmenta sostanzjalment, dan l-ilment tal-attrici ma jreggix.

12. Inoltre, kif ser jigi spjegat aktar 'il quddiem, l-attrici qed tircievi manteniment ta' tliet mitt Euro (€300) kull erba' (4) gimghat li ser jigi awmentat għal tliet mija u hamsin Euro (€350), u, għalkemm għandha wiehed u hamsin (51) sena ma rrizultax li tbatu minn xi kundizzjoni medika li timpediha jew tillimitalha l-possibilita` li tahdem bi qliegh regolari, u għalhekk hi meqjusa li kapaci tiggenera introjtu, Fic-cirkostanzi, anke jekk s-sehem tagħha mir-rikavat tal-bejgh ma jkunx sufficjenti biex tixtri post għaliha, xorta tibqa' miftuha għaliha l-possibilita` li tikri post fejn toqghod.

13. Għaldaqstant dan l-aggravju qed jitqies fondat parzjalment u fil-limiti tal-konsiderazzjonijiet premissi.

It-tieni aggravju

14. Dan hu fis-sens li l-ammont tal-manteniment likwidat mill-Qorti għall-attrici u għat-tifla huwa baxx, u l-attrici qed titlob manteniment akbar u aktar gust.

15. Fis-sentenza tagħha l-ewwel Qorti osservat hekk fir-rigward:

“DWAR IT-TALBA GHAL MANTENIMENT
GHARRIKORRENTI

“Il-Qorti preliminarjament taghmel referenza ghan-nota guramentata⁷ tar-rikorrenti fejn tiddikjara li ghandha introjtu ta' €40 fil-gimgha mill-facendi li hija tmur taghmel lin-nies. Min-naha tieghu l-intimat jiddikjara permezz tarrisposta guramentata tieghu li ghandu introjtu ta' €186 kull gimgha. Il-Qorti f'dan l-istadju taghmel referenza ghannota tar-rikorrenti datata l-10 ta' Dicembru 2009 u li permezz taghha gew esebiti numru ta' pay-slips relattivi ghall-introjtu tal-intimat ghal zmien 15 –il gurnata, liema pay-slips juru li bhala stat ta' fatt l-intimat fis-sena 2009 kellu introjtu aktar gholi minn dak li ddikjara hu stess permezz tan-nota guramentata tieghu⁸ li giet prezentata flistess sena relattiva tal-pay-slips imsemmija. Barra minn hekk, il-Qorti taghmel referenza ghall-pay-slip prezentata mill-intimat stess⁹ u li permezz taghha wera li fl-ewwel xahrejn tas-sena kellu introjtu ta' €2331.21. I-Qorti tinnota li l-ammont ta' introjtu tar-rikorrenti m'huwa bl-ebda mod kontraddett u ghalhekk, il-Qorti m'ghandha ebda raguni valida sabiex ma tihux il-verzjoni tar-rikorrenti bhala wahda veritiera.

“Il-Qorti taghmel referenza wkoll ghar-rikors tar-rikorrenti intavolat nhar is-26 ta' Ottubru 2009 fejn talbet manteniment kemm ghalha kif ukoll ghall-bintha Maria Bianco u ghad-digriet taghha tas-19 ta' Jannar 2010 fejn l-intimat gie ordnat ihallas is-somma ta' €300 kull erba' gimghat bhala manteniment ghall-martu kif ukoll is-somma ta' €150 kull erba' gimghat ghall-bintu Maria Bianco u tikkonferma tali digriet bhala formanti parti minn din is-sentenza.

“DWAR IT-TALBA GHALL-MANTENIMENT TAL-BINT

“Il-Qorti tirrileva li l-bint O B llum il-gurnata hija maggorenni izda kif jirrizulta mix-xhieda taghha stess fil-mori tal-proceduri, jirrizulta bl-aktar mod car li l-istess bint ghandha qieghda tistudja. F'dan il-kuntest, il-Qorti 7 [Ara a fol 42 tal-process 8 Esebita a fol 48 tal-process 9 Ara a fol 96 tal-process] taghmel referenza ghall-emendi fil-Kodici

Civili li jesigu li lgenituri tal-ulied jibqghu imantnu lil uliedhom sal-eta' ta' 23 sena f'kaz li tali ulied ikunu ghandhom studenti jew jiehdum tahrig fuq bazi full-time u dan abbazi tal-Artikolu 3B(2)(a) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta. Maria Bianco stess tikkonferma li l-intimat missierha rrifjuta li jhallas ghal xi ktieb edukattiv u fid-dawl ta' tali dikjarazzjoni li bl-ebda mod ma giet kontraddetta jew b'xi mod ikkontestata (anzi fil-mori tal-kawza, l-intimat mhux l-ewwel darba li ddikjara li m'ghandu ebda problema li jhallas il-manteniment ghal bintu), il-Qorti tara li hemm lok li l-intimat jigi ordnat ikompli jhallas il-manteniment ghal bintu hekk kif ordnat lilu permezz tad-Digriet tas-26 ta' Ottubru 2009 u dan sakemm Maria Bianco tkun ghadha qieghda tistudja fuq bazi fulltime u sa' massimu tal-eta' ta' 23 sena."

16. Din il-Qorti tosserva li l-provi fir-rigward huma skarsi. Mill-*payslips* ezebiti jirrizulta li fis-sena 2009 il-konvenut, bl-*overtime* li kien jaghmel, kien jaqla' medja ta' erba' mija u sittin Euro (€460) kull gimghatejn. Huwa minnu li l-konvenut ipprezenta *payslip wahda* li turi li bejn il-15 u it-28 ta' Frar 2010 l-introjtu net tieghu kien tliet mija, disgha u sebghin Euro u sitta u sittin centezmi (€379.66), izda mill-istess *payslip* jirrizulta li f'dak il-perjodu ma kienx hadem *overtime*. Inltre, kif sewwa osservat l-ewwel Qorti mill-istess *payslip* jirrizulta li fl-ewwel xaharejn ta' dik is-sena l-introjtu net tieghu kien ta' elfejn, tliet mija u wiehed u tletin Euro u wiehed u ghoxrin centezmi (€2,331.21).

17. Min-naha taghha l-attrici tghid li mix-xoghol ta' facendi li taghmel man-nies taqla' erbghin Euro (€40) fil-gimgha.

18. Fic-cirkostanzi din il-Qorti hi tal-fehema li hemm lok ghal awment fil-manteniment tal-attrici, fis-sens li dan jizdied ghal tliet mija u hamsin Euro (€350) kull erba' (4) gimghat.

19. Fir-rigward tal-manteniment ta' mija u hamsin Euro (€150) kull erba' (4) gimghat ghat-tifla sakemm din taghlaq tlieta u ghoxrin (23) sena jew ma tibqax tistudja *full time*, din il-Qorti taqbel mal-ewwel Qorti li dan il-

Kopja Informali ta' Sentenza

manteniment huwa adegwat fic-cirkostanzi, tenut kont ukoll li t-tifla tircievi l-istipendju. Inoltre, fil-vaganzi ghandha l-possibilita` li taghmel xoghol *part-time* kif jaghmlu l-maggor parti tal-istudenti illum.

20. Ghaldaqstant anke dan l-aggravju huwa parzjalment fondat, limitament ghall-konsiderazzjonijiet premissi.

Decide

Ghal dawn ir-ragunijiet tiddeciedi billi tilqa' l-appell incidental tal-attrici limitament kif ser jinghad: timmodifika l-Kap. 7 billi testendi ghal erba' (4) snin massimu mil-lum il-perjodu li fih l-attrici, flimkien ma' bint il-partijiet, giet awtorizzata tabita fid-dar konjugali ad esklużjoni tal-konvenut; timmodifika l-kap. 4 tas-sentenza appellata billi tawmenta ghal tliet mija u hamsin Euro (€350) kull erba' (4) gimghat il-manteniment dovut mill-konvenut lill-attrici ghalha; tikkonferma l-bqija tas-sentenza.

L-ispejjez tal-prim istanza jibqghu kif decizi, filwaqt li dawk tal-appell incidental ghandhom jigu sopportati inkwantu ghal zewg terzi [$\frac{2}{3}$] mill-konvenut, u terz [$\frac{1}{3}$] mill-attrici.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----